

HOUSING FOR ALL!

Erdős B. Gyula:

NEW YORK-I JOGVÉDŐK HAZÁNKBAN

- érdekvédelmet tanulnak a magyar hajléktalanok -

A Fedél Nélkül 2009. július 23-i számában megjelent „Amerikai álm” cikkben bemutatja a New York-i Picture the Homeless (PTH) szervezetet, melyet hajléktalanok alapítottak és vezetnek, széleskörű szövetségek támogatásával. A Népszabadság augusztus 1-i számában Matalin Dóra újságíró közölt cikket a furcsának tűnő képzésről, majd augusztus 6-án szintén ő írt tárgyilagos cikket a New York-iak első budapesti szerepléséről a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei Dózsa György úti szállójának nagytermében. Már itt megmutatkozott a magyar hajléktalan emberek általános szkepticizmusa.

Az amerikai jogvédők zsúfolt programjában szerepelt a szociális munkások és önkéntesek munkájának megtekintése a Menhely és a Léthatáron Alapítványok krízisautóin, a Fűtött utca és a BMSZKI Könyves Kálmán körüli intézményeinek látogatása, beszélgetés a közterületen élő hajléktalan emberekkel fővárosi szociális munkások kíséretében, látogatás a Hajléktalan Emberek Jogvédő Fórumánál és a Fedél Nélkül Szervezettségében a Kürt utcában. Ez utóbbin én magam is részt vettem, ahol az én aggályaimat is kezdték letörni. Kiderült, hogy a mi újságunk jobban hasonlít az USA-ban megjelent utcalapokhoz, mint az európaiakhoz, mivel inkább hajléktalan emberek tollából született írásokat közöl. Rögtön megszületett az újságok közötti együttműködés lehetőségének ötlete mindkét félben. Augusztus 6-án este a PTH tagjai néhány magyar kíséretében a Hirosimai megemlékezésen demonstráltak. Az Élet és Irodalom is közölt egy olvasói levelet, melyben kissé paranoiásan írt valaki az addigi eseményekről, erre a szervezők már reagáltak.

Augusztus 8-án pedig megkezdődött a fő program, a New York-i tapasztalatok átadása kötetlen képzés formájában. A harminc résztvevő fele „civil” érdeklődő – kisebb részben szociális munkás –, míg a másik fele hajléktalan ember volt, akik közül páran szállón, szívességi lakásban vagy albérletben, többségében közterületen élnek. Már a második teszten csökkent a hallgatóság pesszimizmusa. A filmvetítésekkel, szerepjátékokkal tarkított előadáson a vendégek beszéltek az önkéntes munkáról, a toborzás személyes módszereiről, a jogi felkészültség fontosságáról, a szervezeten belüli diszkriminációt

mentességről, valamint a legnagyobb hangsúllyal az egység erejéről. Honfitársaimmal egyre többen láttuk egy hazai érdekvédelmi önszerveződés megvalósulásának lehetőségét. Persze a mi „fejlődő”, új rendszerünk már legalább annyira sújtja a szegényeket, mint az USA jóléti kapitalizmusa. Az első nap végén az irányítási és vezetési munka demokratikus módszereiről esett szó, ami megint csak fehér holló hazánkban.

A második nap – vasárnap – újabb filmekkel illusztrálták a New York-i helyzetet. Közben már egyre többet foglalkoztunk a magyar – elsősorban budapesti – helyzettel is. Kiderült, hogy a polgári jogok helyzete nagyjából egyforma a két távoli városban, de a rendőri túlkapások nálunk ritkábbak. A lakhatási gondokkal küzdő emberek száma viszont egyre jobban növekszik mindkét helyen. Ez szerintem a kapitalista rendszer velejárója, ami jó néhány országban – USA, Anglia, Franciaország, stb. – sok-sok évtizedekig tartott, és még ma is tart, csak ma már többségükben – jóléti kapitalista államok – az állam szolgáltatásokkal kompenzálja ezt, valamint a bérekből is jobban meg lehet élni. Azonban még ezekben, az országokban is létezik hajléktalanság. A kiscsoportos foglalkozások ekkor már a megoldásokra, taktikára, akciótervek kidolgozására törekedtek és a szövetségesek felkutatását szorgalmazták.

A képzésen részt vevő érintettek és segítők aktivitása egyáltalán nem csökkent a harmadik napra, sőt éppen ekkor érte el a csúcspontját. Ekkor már akcióprogramok szervezését gyakoroltunk négy kis csoportban, majd ennek következtetését vontuk le a New York-iak segítségével. Az ebéd után bemutatták az Utca Embere szervezet eddigi munkáját, sikereit és kevésbé sikeres akcióit. Végezetül a jövőkép kialakításán és az elkövetkezendő lépéseken dolgoztunk. Kiosztottuk a feladatokat a 14-i Gödör Klubban rendezendő kerekasztal beszélgetésre, a Lehet Más a Politika! horányi nyári egyetemre, ahová máris meghívást kaptunk és az eddig – a szervezők által felkutatott – médialehetőségek kihasználására. A képzés utolsó perceinek meghitt búcsúja után – ami nem lett végleges – a kis közösség kétharmada átsétált az Erzsébet-térre, ahol kötetlenebb, baráti beszélgetések folytak. A három nap alatt sok elhivatott emberrel találkoztam, akikkel jó kapcsolatba kerültem.

A következő nap másodszor látogattak el a vendégeink és a kísérő szervezők a pesti „Sherwoodi erdőbe”, ami jó néhány hajléktalannak ad otthont. A közös piknikelés a kikapcsolódás mellett további kapcsolatteremtésre is adott alkalmat. Augusztus 12-én három szervező, a négy New York-i vendég és a tolmácsok Szegedre utaztak hasonló, de kisebb előadássorozatra az ottani hajléktalan emberek és érdeklődők számára.

Az utolsó közös rendezvény, a Gödör Klubban lett megrendezve 14-én este. A kerekasztal-beszélgetésen több mint százán voltak jelen, közülük ötvennél is többen iratkoztak fel érdeklődőként, vagy későbbi támogatóként. Én, három társammal interjúalánynak készültem fel, de csak az érdeklődők egy kis hányadával beszélgettem, és szórólapokat osztogattam. A média érdeklődése a vártnál sokkal haloványabb lett. Ettől függetlenül a megjelent hajléktalan emberek és civilek igen csak felbuzdultak az elhangzottakat hallva. Egyre jobban erősödött az az érzésem, hogy Magyarországon is megalakulhat, mi több hasznosan működhet egy hajléktalan jogvédő csoport.

Közben vendégeink Sajókázára utaztak, ahol egy ezerfős romatelepet látogattak meg. A telepen létrehozták az Ambedkár Gimnáziumot, amely elősegíti a roma fiatalok érettségihez juttatását, azon fáradoznak, hogy képzési programokkal fejlesszék a roma lakosság kreativitását, valamint megoldották a telep szemetének elszállítását is. Közben még azon is munkálkodnak, hogy a roma kisebbség jól beilleszkedjék a falu életébe. A vidéki lakhatási válság ilyen módon történő megoldása nagyon tetszett a New York-i vendégeknek, akik még az otthoni problémákra is tanulságosnak ítélték meg a sajkókázai megoldást.

Az utolsó napon egy hazánkban élő amerikai jogvédő család hívott meg minket a lakásába, ahol havonta mindig más témában folyik előadás és beszélgetés. Nehéz szívvel búcsúztunk el új külföldi ismerőseinktől, akik sok sikert és erőt kívántak a további munkánkhoz, majd augusztus 17-én elutaztak haza.

Remélem a következő számunkban be fogok tudni számolni a magyar hajléktalan emberek érdekeit képviselő szervezet megalakulásáról, mely valószínűleg a város mindenkié nevet fogja viselni.